

ICO NEWS

Publicació interna de l'Institut Català d'Oncologia

número 68

novembre 2005

ICO sumari

I Jornada d'infermeria oncològica a la regió sanitària de Girona pàg.2

Reformes a la planta 7a. de l'ICO l'Hospitalet - Hospital Duran i Reynals pàg.2

Visites dels presidents dels Consells Comarcals (Barcelonès i B. Llobregat) i de l'A.VV. de Bellvitge pàg.3

Entrevista al Dr. Joaquim Esperalba, nou director executiu de l'ICO pàg.4

ICO editorial

L'Institut Català d'Oncologia celebra 10 anys

Ara fa 10 anys es va crear l'Institut Català d'Oncologia com un model organitzatiu amb la finalitat de lluitar contra el càncer a Catalunya, segons el decret DOGC de 7 de febrer de 1995.

La data d'inici de la institució la considerem el 26 de juny de 1995, quan es realitza la sessió constitutiva del Consell d'Administració de l'ICO.

Aquesta dècada en la vida de l'empresa ens ha de permetre visualitzar aquells aspectes del passat que han configurat la nostra personalitat i maneres de fer. I sobretot de projectar-nos cap al futur i poder-nos adaptar als nous reptes que suposa per a una organització enfocada a la lluita contra el càncer. Sent conscients de les enormes dificultats que suposa, des de la perspectiva tecnològica, organitzativa i científica, aquest enorme repte que és implicar a totes les persones de la nostra empresa.

Per celebrar el 10è aniversari de l'ICO s'ha format un comitè organitzador integrat per professionals que siguin representants dels diferents col·lectius i serveis que integren la nostra organització. En el decurs d'aquests 10 anys l'ICO, inicialment dissenyat com un centre integral de tractament del càncer a l'Hospital Duran i Reynals a l'Hospitalet de Llobregat, ha incorporat les estructures d'atenció oncològica de dos Centres amb una llarga trajectòria d'atenció a malalts oncològics: l'Hospital Doctor Josep Trueta de Girona i el l'Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona. Un total de 2,5 milions de catalans depenen de l'acció coordinada entre aquests tres centres. Més de 75.000 malalts amb càncer han estat tractats per l'ICO en els darrers 10 anys, cosa que significa un dels cúmuls d'experiència més importants a tot Europa.

Amb una plantilla de gairebé 600 treballadors, l'ICO és capaç de proporcionar una assistència altament especialitzada, sense deixar de banda en cap moment els aspectes més humans de l'atenció oncològica. De fet el seu principi organitzatiu fonamental està centrat al voltant de les necessitats de cada malalt, i a proporcionar una assistència on es dona especial rellevància a l'equitat i al desplegament de personal i d'accions el més a prop del malalt possible. Tractar malalts amb càncer no és una tasca fàcil. La complexitat d'assistir a tots i cadascun dels aspectes que envolten un pacient afectat per un tumor determinat, precisen de l'esforç de moltes persones articulades dins de models de gestió àgils i creatius. Els Centres que integren l'Institut Català d'Oncologia volen, tot aprofitant l'avinentsa del 10è aniversari de la creació de l'ICO, compartir la seva experiència acumulada en tots aquests anys d'aplicació del seu model d'Oncologia Interdisciplinària.

Per aquesta raó, un dels actes principals de l'aniversari de l'ICO és el Primer Congrés de l'Institut Català d'Oncologia, que tindrà lloc sota el títol: "L'Oncologia Interdisciplinària: 10 anys de l'ICO" el mes d'abril de 2006.

En aquesta reunió s'exposaran diferents "work-shops", hi haurà debats d'actualitat, sessions interactives entre audiència i ponents, etc.

PROGRAMA 10 ANYS

Els actes commemoratius es portaran a terme durant el període d'octubre de 2005 a l'abril del 2006.

• I Congrés "L'oncologia interdisciplinària: 10 anys de l'ICO".

• Elaboració d'un llibre commemoratiu dels 10 anys de l'ICO, amb referències a les diferents vessants de l'ICO. Una publicació creada amb l'ajuda de professionals de l'ICO i on hi haurà un recull fotogràfic de la institució.

• Acte d'autoritats sanitàries amb una Taula rodona: d'anàlisi de la contribució de l'ICO a la lluita contra el càncer

• Acte de "Portes Obertes" a l'Administració local i territorial. Taula rodona amb la participació d'alcaldes de diferents poblacions i regidors de sanitat

• Actes amb la participació d'usuaris (pacients, familiars i ciutadania)

• Activitats esportives: Travessa de muntanya, pedalada Carrilet Girona, Cursa Badalona, escalada, partits de futbol

• Exposicions a tots els centres: de fotografies de l'ICO, recull d'ICO NEWS, etc. Exposició escultòrica de Roser W. Lanaspà, escultora resident a Suïssa amb important obra escultòrica i amb exposicions realitzades a diferents hospitals amb el binomi art i càncer de mama.

ICOactualitat

Jornada d'Infermeria Oncològica de la Regió Sanitària de Girona

Sota el títol "Oncologia, els professionals parlen", dijous 6 d'octubre, es va celebrar la Primera Jornada d'Infermeria Oncològica de la Regió Sanitària de Girona. Un acte organitzat amb l'objectiu d'avançar en la qualitat de l'atenció que reben els usuaris i atendre adequadament les necessitats de salut del pacient oncològic i la seva família.

Aquesta trobada va comptar amb la participació de més d'un centenar de professionals sanitaris. La jornada va incloure una xerrada sobre el Pla Director d'Oncologia de Catalunya, ponències i sessions informatives, un taller sobre cures d'infermeria als implants vasculars centrals i una taula rodona al voltant de l'Atenció integral d'infermeria al pacient amb càncer de cap i coll.

La I Jornada d'Infermeria Oncològica de la Regió Sanitària de Girona ha estat organitzada per l'Institut Català d'Oncologia, l'Institut Català de la Salut i l'Institut d'Assistència Sanitària.

La Primera Jornada d'Infermeria Oncològica de la Regió Sanitària de Girona va comptar amb la presència del president de l'Institut Català d'Oncologia, Dr. Ramon López, el responsable del Pla Director d'Oncologia de Catalunya, Sr. Roger Pla i el director assistencial de l'ICO Girona, Dr. Josep Maria Vilà, entre d'altres professionals.

ICOmillores

Remodelacions a la planta d'Hematologia Clínica i Unitat de Teràpia Intensiva de l'ICO L'Hospitalet

La 7a planta de l'ICO L'Hospitalet – Hospital Duran i Reynals ha estat renovada amb un nou sistema de "pressió positiva" que permet aconseguir un aire més net i més asèptic, i evitar més eficaçment els contagis dels pacients immunodeprimits (amb les defenses a nivells molt baixos).

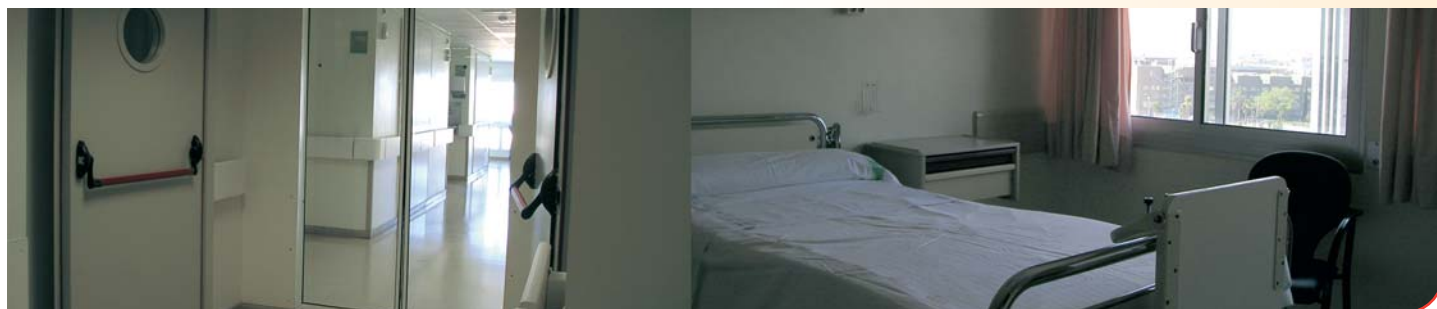
Durant l'estiu de 2005 s'han dut a terme les obres necessàries per pressuritzar 6 habitacions individuals i 6 dobles de la Unitat d'Hematologia Clínica. A més, per prevenir els malalts del contacte amb microorganismes, com fongs i bacteries, s'ha col·locat doble finestra a tota la planta 7a. Una mesura que evita l'entrada de residus de l'exterior, sobretot de les obres que s'estan realitzant als voltants de l'Hospital Duran i Reynals.

Per reforçar l'aïllament dels pacients immunodeprimits, que estan rebent fortes dosis de quimioteràpia o han estat trasplantats de moll d'os, també s'han instal·lat portes automàtiques que es mantenen tancades gran part del dia.

S'han aprofitat les obres per millorar les instal·lacions en general, els serveis, proteccions, pintura, etc.

Actualment s'està procedint a la fase d'ajustament de les noves instal·lacions.

Pel que fa a l'edifici en general, durant aquest any 2005 s'estan efectuant diferents projectes de millora referents a les instal·lacions de l'Hospital Duran i Reynals. S'estan duent a terme arranjaments a la façana, una reorganització del seu interior per aprofitar d'una manera més eficaç els espais disponibles, i també s'estan realitzant les obres per gaudir d'un nou servei de cafeteria i menjador més ampli i amb més llum, per als professionals, els pacients i familiars. També cal destacar que s'ha ampliat de forma considerable el laboratori de recerca translacional, amb més espai i nous equips, per millorar les tasques de recerca que s'hi duen a terme.

ICOvisites

L'Associació de veïns i veïnes de Bellvitge visita l'ICO

Representants de l'AVV de Bellvitge han visitat les instal·lacions de l'Institut Català d'Oncologia a l'Hospital Duran i Reynals. Aquesta trobada, amb el president de l'Institut Català d'Oncologia Ramon López, té l'objectiu de donar a conèixer les tasques de l'ICO a l'associació i obrir les portes de la institució per tal de difondre la seva activitat entre cercles propers, coincidint amb la celebració dels 10 anys de l'Institut Català d'Oncologia.

Durant la visita s'ha parlat de la xarxa ICO, de les novetats tecnològiques que s'incorporaran (com el nou accelerador lineal), la creació de la Fundació Institut Català d'Oncologia i la recerca en oncologia que es porta a terme a l'Hospital Duran i Reynals.

A més, s'ha fet lliurament als representants de l'AVV Bellvitge d'un dossier amb informació extensa sobre l'ICO, la Fundació i altres temes d'interès per a l'Associació.

Des de la Direcció de l'ICO també s'ha ofert la possibilitat d'organitzar actes, tallers o xerrades adreçats a la ciutadania de Bellvitge i l'Hospitalet, a través de la seva associació de veïns, per col·laborar en la difusió d'informació sobre el càncer, l'educació sanitària, tallers per fumadors, etc. Aquest és el primer contacte que l'ICO ha dut a terme, d'un seguit de trobades que vol concertar amb altres associacions i institucions.

Assistents a la trobada: Dr. Ramon López, president de l'Institut Català d'Oncologia, Sr. Àngel Vidal, director de Programes, Qualitat i Comunicació de l'ICO, Sr. Ferran Vives, vocal de l'AVV Bellvitge, Sr. Francesc Gago, secretari de l'AVV Bellvitge i Sr. Vicente Jorge, vocal de sanitat de l'AVV Bellvitge.

Visita dels presidents dels Consells Comarcals del Barcelonès i Baix Llobregat a l'Institut Català d'Oncologia

Un acte d'apropament institucional entre l'Institut Català d'Oncologia i els Consells Comarcals als quals pertany: Barcelona i Baix Llobregat, coincidint amb el 10è aniversari de l'ICO. El Sr. Joan Carles Mas, president del Consell Comarcal del Barcelonès, la Sra. Rosa Boladeras, presidenta del Consell Comarcal del Baix Llobregat i la Sra. Anna Hernández, consellera del Consell Comarcal del Baix Llobregat, han visitat l'ICO L'Hospitalet – Hospital Duran i Reynals i s'han reunit amb el president de l'Institut Català d'Oncologia, el Dr. Ramon López, en una trobada entre institucions, coincidint amb el 10è aniversari de l'ICO.

Aquest acte institucional té l'objectiu de donar a conèixer l'Institut Català d'Oncologia als representants comarcals, tant les seves instal·lacions com els àmbits de recerca, docència o assistència que es desenvolupen a l'ICO.

La visita que han realitzat a les instal·lacions els ha portat a veure el Servei de Radioteràpia i Braquiteràpia, que comptarà ben aviat amb un nou accelerador lineal (que permet una millor i més eficaç aplicació del tractament de radioteràpia) i el Laboratori de Recerca Translacional, que ha ampliat recentment el seu espai.

Assistents a l'acte:

Sr. Joan Carles Mas, president del Consell Comarcal del Barcelonès

Sra. Rosa Boladeras, presidenta del Consell Comarcal del Baix Llobregat

Dr. Ramon López, president de l'Institut Català d'Oncologia

Sra. Anna Hernández, consellera del Consell Comarcal del Baix Llobregat

Dr. Joan Ramon Germà, director de desenvolupament Oncològic de l'ICO

Sra. Tàrsila Ferro, directora d'infermeria de l'ICO – L'Hospitalet

A més, aquesta trobada entre institucions ha permès iniciar els primers contactes per tal de treballar conjuntament en favor de la ciutadania. A partir de la trobada d'avui, s'ha decidit obrir línies de col·laboració entre l'Institut Català d'Oncologia i els Consells Comarcals del Baix Llobregat i el Barcelonès.

Es tracta d'un acte emmarcat dins del 10è aniversari de l'ICO. Una commemoració que servirà per realitzar diferents contactes amb institucions, professionals i associacions, per donar a conèixer l'Institut Català d'Oncologia i poder establir llaços de col·laboració en diferents àmbits.

ICObreus

Comiat de la Carmen Fernández "Pícola"

Aquest setembre la Carmen Fernández Gómez, coneguda com a "Pícola", cap d'Infermeria de la Unitat de Braquiteràpia, ens ha comunicat que per motius de trasllat familiar deixava l'ICO, posant fi a una llarga trajectòria professional en el camp de la infermeria i de la gestió, iniciada a principis dels anys 70 a l'Hospital de Bellvitge. Primer va exercir d'infermera a la unitat de cirurgia cardíaca i després com a supervisora. Més tard va assumir una major responsabilitat com a adjunta d'infermeria a la Direcció, i fins i tot com a directora d'Infermeria a l'Hospital de Viladecans. A l'Hospital Duran i Reynals va ser la responsable de la posada en marxa de la Unitat de Braquiteràpia en la seva primera etapa, sent un servei pioner a tot l'estat. Després va estar al front de l'Hospital de Dia, ja com a ICO. És aquí on més energies ha posat per intentar que funcionés el millor possible i després finalment ha tornat a Braquiteràpia. La Pícola ha deixat entre nosaltres la seva empremta ferma, segura, disciplinada i lleial de persona compromesa amb l'ICO i amb els seus companys i companyes. Et desitgem el millor.

Dr. Joaquim Esperalba, director executiu de l'ICO

Com et presentaries?

He estudiat medicina i en aquests moments em dedico a la gestió hospitalària.

Sóc de Mataró, tinc 55 anys i tres fills.

A la meua vida sempre m'he dedicat a realitzar activitats de servei a la comunitat o a la societat, des de molts punts de vista.

Què et va portar a estudiar medicina i quina especialitat vas fer?

Des de sempre vaig tenir molt clar que volia ser metge, segurament per la influència d'un familiar. Vaig dur a terme els meus estudis a la Universitat de Barcelona, en aquells moments només hi havia una universitat...

En un primer moment jo volia fer cardiologia, cirurgia cardíaca, i vaig començar la residència de medicina interna a l'Hospital del Mar perquè pensava que per ser un bon cirurgià, havia de ser primer un bon metge. Però quan estava al segon any de residència, l'any 1976, vaig començar a treballar en oncologia, tot i que en aquells moments encara no existia l'especialitat en oncologia mèdica.

Quins van ser els teus inicis professionals?

Quan vaig acabar la residència, em faig càrrec de l'oncologia a l'Hospital del Mar, on vaig estar 6 anys. En aquells moments l'oncologia era transversal, no existia com a servei, i érem 4 oncòlegs encarregats de treballar temes de càncer de l'Hospital. De fet, recordo aquesta època d'una manera especial, perquè va ser quan es van començar a aplicar els primers tractaments de quimioteràpia. També vaig tenir la sort d'estar un any amb el doctor Pau Viladiu a Girona, a l'any 1980.

I com va començar la teua etapa a la gestió sanitària?

Després de 6 anys treballant com a oncòleg a l'Hospital del Mar, l'any 1982, el doctor Josep Maria Teniente em va venir a buscar per fer de director mèdic de l'Hospital de Mataró. El tema de la gestió sanitària tot just començava, ja que en aquells moments els hospitals acostumaven a estar gestionats per administradors. Llavors hi va haver un corrent de persones del sector assistencial que va optar per dedicar-se a la gestió de centres hospitalaris. I jo vaig ser dels primers. Això va voler dir fer un procés d'aprenentatge i em vaig matricular a la diplomatura en Gestió Sanitària a ESADE i la diplomatura en Direcció General a IESE.

Vaig estar 3 anys com a director mèdic de l'Hospital de Mataró. L'any 1985 vaig ser contractat com a director mèdic, i després gerent, de l'Hospital de l'Aliança mataronina. La meves principals tasques va ser arreglar la gestió de l'hospital i crear un consorci amb l'Hospital de Sant Jaume.

I després vaig anar a treballar a l'Hospital de Sant Pau, on hi vaig estar des de 1991 i fins l'any 2003, primer com a director mèdic i després com a gerent.

Quins van ser els fets més rellevants del teu pas per l'Hospital de Sant Pau?

La principal tasca va ser convertir-lo en un hospital, en el sentit modern de la paraula, perquè estava molt tancat i aïllat en ell mateix. Alguns dels canvis essencials van ser actuar a l'atenció

especialitzada de la primària en 4 àrees bàsiques, baixar molt el paper del llit (de 1000 a 600 llits d'hospitalització), vam desenvolupar la part ambulatoria i es va transformar el concepte de nucli hospitalari en general, integrant-lo dins d'una xarxa.

A l'entrar a treballar a l'Hospital de Sant Pau, també vaig entomar el projecte de nou Hospital de Sant Pau, que es va començar a construir l'any 2000.

També cal destacar la tasca en recerca, amb l'aterratge de l'UAB a l'Hospital de Sant Pau.

Quan vas deixar la teua feina a l'Hospital de Sant Pau i què vas fer a continuació?

L'any 2003 hi va haver un canvi d'enfocament en la direcció de l'hospital i vaig decidir deixar el càrrec que exercia a l'Hospital de Sant Pau. Llavors és quan decideixo tornar a la política com a cap de llista del grup de CIU a l'Ajuntament de Mataró, on actualment són cap de l'oposició.

D'altra banda, vaig fer un retorn cap a l'assistència i vaig optar per recuperar la meua plaça de metge de capçalera, fent un procés de reciclatge.

Com vas entrar a treballar a l'ICO?

Mentre estava exercint de metge de capçalera a Mataró, vaig rebre una oferta de l'Institut Català d'Oncologia. Em va agradar pel fet que combina la gestió amb un component clínic, i a més recuperava d'alguna manera la meua formació en oncologia. És un projecte que lliga molt amb el què havia pensat com a projecte de centre hospitalari anys enrere.

Quins són els teus reptes a l'ICO?

Un dels meus papers a l'ICO està adreçat a gestionar l'edifici, fer que l'ICO funcioni i facilitar la vida dels treballadors i pacients del centre. D'altra banda, també veig que ens hem de plantejar com construïm un model d'hospital monogràfic, referent en oncologia, que tingui un màxim nivell de qualitat assistencial, combinat amb un bon projecte de recerca.

Crec que l'ICO ha de reunir tres elements bàsics:

1. Planificació dins d'un context social i una cultura sanitària
2. Especialització en càncer i la seva recerca
3. La praxis assistencial i l'apropament al malalt a través del territori

Tot això sense oblidar que s'ha d'estar immersos dins la xarxa sanitària.

Per exercir la gestió s'ha de conèixer molt bé allò que gestiones i per a qui ho gestiones, i en aquests moments la meua tasca principal és conèixer ben a fons la institució.

Per acabar, quines són les teves aficions?

M'agrada molt xerrar, però també escoltar.

Gaudeixo estant amb la família, sobretot amb els meus fills, i passo el temps lliure escoltant música (de Brahms), llegint (la poesia de Gabriel Ferrerter, per exemple), anant al teatre i observant una bona pintura, sobretot surrealista.